

Resebrev Nr 85

12-14 januari 2001

SUNDARBANS

Fyra månader efter tidningen Arbetets nedläggning i september 2000 och tre veckor innan Staffan Lindberg och jag drog i gång det akademiska Sydasiennätverket SASNET hemma i Lund for jag tillsammans med hela familjen i början av januari 2001 för ännu ett besök till vår andra hemstad Calcutta – som just bytt namn till Kolkata. På vägen stannade vi till i Lahore och Islamabad i Pakistan liksom Kathmandu i Nepal, men sedan vidtog fullt program med släkt och vänner i Kolkata.

Dock företog vi oss en tredagars expedition med båt till nationalparken Sundarbans i Gangesdeltat, berömt för sina bengaliska tigrar som lever här på de mangrovebevuxna öar som genomkorsas av såväl breda floder som smala leriga kanaler. Läs mina anteckningar från Sundarbans – som jag för övrigt besökt vid flera andra tillfällen, både tidigare och senare.

RESERVE

BANGLADESH

- REFERENCES**
- WILD LIFE SANCTUARY
 - BUFFER AREA
 - CORE AREA
 - TOWER
 - SWEET WATER
 - SECT
 - COMPARTMENT

BAY OF BENGAL

Basanti

Sajeshnakhali Tourist Lodge

Avsked från trevliga reskamrater

MINNESBILDER FRÅN TIDIGARE SUNDARBANSBESÖK 1986

1986

Hamilton Lodge

1986

12 januari 2001

Sundarbans-tur. Klockan 06.30 samling vid Kolkata turistbyrå vid BBD Bag, så vi fick stiga upp redan 05.15 och for med taxi till centrum, kom fram 06.15 och de två väntande turistbussarna som avgick prick klockan 07.00. Färden gick via Park Circus ut på Eastern Metropolitan Highway vid Tiljala, och följde sedan kloakdiken österut. Fullt med dammar och avloppskanaler, något som kallats världens största naturliga reningsanläggning, som vännen Heldur Netocny skrivit om i Sidas tidning Rapport. Intressant få se det i verkligheten. Intill dessa anläggningar prunkande grönsaksodlingar, blomsterfält och så småningom fiskodlingar. Passerade en väldig fiskmarknad. Något senare också en stor grönsaksbasar där vi kunde beskåda blomkål i magnumformat.

Smal och dålig väg, tog nästan fyra timmar innan vi nådde Basanti, men på bussen bjöds vi på frukostlådor med bröd, kokta ägg och bananer. Därtill te och en flaska vatten.

I Basanti väntade vår båt, M/S Madhukar, ett passagerarfartyg med endast en salong, men med möjlighet att sitta uppe på taket. Dock inte den bekväma båt jag förväntat mig, typ sådan jag for med till Ganga Sagar för några år sedan. Här fanns inga kojplatser och ingen matsal, utan det var en enkel turbåt som vi nu skulle tillbringa tre dagar ombord på. Våra övernattningar skulle ske i Sajneskhali Tourist Lodge, och dit anlände vi slutligen till klockan 16.30, efter att dessförinnan passerat den bebodda Gosaba Island och gjort ett besök till ett tigerutsiktstorn i projektområdet.

12 januari forts: Blev lite orolig när vi närmade oss Sajneskhali och turistbyråkollen på båten, som hela tiden undrade hur vi trivdes ombord, ~~för~~ informerade att de som skulle sova på tourist lodgen skulle förbereda sig för att ta med sitt bagage. Och vi hade ingen aning om vilket, det eller sova på båten - som jag inte såg fram emot. Jag frågade en trevlig man, från Shilpura ursprungligen när bosatt i Canada sedan 30 år, och han gav lugnande beked när jag berättade att vi betalt 2.100 ruppes för personen, samma som han och hans fru, inte 1.500 som det tydligen kostade med övernattning på båten.

Passerade på vägen Gosaba stad och följde sedan hela Gosabaön. Kände igen mig från 1986 års resa med Kenkun, Johnny och Eva, då vi for med cykelkörren över den idylliska invallade ön och bodde på Hamilton lodge på huvuget gratis.

Såg också angränsningsplatsen för båtarna över till Safne, Khali,
där vi vadade i lera den gången.

Safne Khali tourist lodge var sigg också lukt, fast det
var höpadsbänkade nog fanns elektricitet tack vare sol-
celler. Tilldelades två rum, 20 och 21, och installerade oss.

Bubu mycket störd av spartanska standarden på rummen,
smutsigt, och med ef funkande två-själury. Begärde och fick

så jag kunde inte sitta o läsa eller skriva. Senare fick vi
fotogenlampor att användas, en till vard rum.

Jag, Bubu o Daniel i ett rum, Matthias o Mawet i det andra. Had e
med en 5-litersdunk med vatten fr. Tale Park, så vi kunde
ha till tandborstning.

Tog en liten promenad på det inhägnade området kring lodgen och
nationalparkadministrationsbyggnaderna. Men kl ~~18~~¹⁹ var det senare
ombud på båten igen - för lekande på indiskt vis - Stefen
o hene som gjade där här resan 1991 berättade efteråt att
det var en stor del av upplevelsen, den sociala samvaron.

Alle satt på plyschbänkar längs sidorna eller på cangrestolarna
i mitten och så blev det obligatorisk presentation av alle.

En och en fick gå fram och i mikrofon berättat sitt namn,
yrke, hemvist och hobby. Blew riktigt tvekligt, jag berättade
om mitt Sydostasienjobb och Bubu nämnde Rabindrasaghet, varvid
han angående ombuds att sjunga. Det gjade han två sänge
och över dörrfönstret hörde han i centrum när andra uppträdde
i kapp med hene.

Kul för veta varifrån alla medpassagerarna kom och vad de
sysslade med. De flesta från Calcutta. Ett trevligt par från
som bott 41 år i England ~~och~~ bl.a. - som visar sig vara
bekanta till Swapnas föräldrar i Trondheim, och därmed
och så känner Hans.

Efter samlivmet serverades middag, med kött, innan vi
vid 21.30 gick i land igen, passerade en hemskt irriterande
hund som förföljer och nafsar på alla, upp för trappen till
det älderdembiga träbyggnaden som utgör turistlodge.
Nu funkade tack och lov lysnet - som drivs av sol-
celler. Det har blivit jätteviktigt med solceller att
ge ström på många isolerade platser i Västbengalen,
vi kan allt se stolpar med solceller på de kommunala
degarna vid byar och på Project Tigers stationer.
Oerhört smart och skönt slippa höra ljudet av generatorer
som annars brukar användas.

Sov gott, under myggnet fast vi inte såg till en enda
mygga.

13 januari 2001:

Klockan är 14.30, sitter på båt-taket med Mattias, Marie och Daniel. Yngste sonen är djupt besviken att vi inte sett till några djur här i Sundarbans förutom apor och ett par hjortar idag. Han hade sett från emot att fara hit och nu är han sorgsen till mods.

Själv njuter jag av att sitta här i det behagliga solskenet alltmedan vi passerar öar helt täckta av mangrovevegetation på båda sidor. Vi har nyss avnjutit en härlig lunch, bengalisk sådan med fisk serverad på varsin thali av plåt.

Vi for i morse rakt österut och kom alldeles nära gränsen till Bangladesh, efter att ha besökt ett lokalt nationalparkshögkvarter, och ha njutit av den absoluta tystnaden när vår båt då och då stängts av motorn. I den breda gränsfloden Indien/Bangladesh passerade vi mängder av traditionella fiskebåtar.

Naturen är densamma på den bangladeshiska sidan, 75 procent av Sundarbans ligger där.

13 januari forts: Bed Tea kl 6.30. Steg upp och tog en promenad på området. Upp i utsiktstornet borta för Mangrove Conservation Centre, och fick höra av en medresenör att han just sett en tiger passera i det gatt i skogen som röstas. På båt kl 8, för en heldagsfärd österut bort till Ratmangal-floden. Frukost - aloo curry och lachees, så gott. Tre timmars färd till ett projekt-ställe med utsiktstorn, där vi inte såg nåenting mer än dagen innan.

Hela e.m. for vi med båt, en lit på ganska smal kanal men mestadels på breda floder. Inte så spännande.

Men väl oanhändertagna, serverade god lunch, bengalisk apelsinjuice på e.m. (serveraren kom upp på taket o

lämnar till den som sitter där), snacks - chops och michti - och te på seneftermiddagen. Blev intensivt konverserade

med de trevliga medpassagerarna. Jag pratade med det belgiska paret - de enda riktiga utlännarna förutom oss -

som rest mycket i Indien, varit 1 månad i Din, varit i Ladakh,

Sikkim och Nepal. Tidigare rest i Iran o Pakistan, härnäst

ill Bangladesh och Indokina. Inpönsade nä jag berättade om
minne Asienresan 1972 redan.

Blev mörkt innan vi var tillbaka i Sajuekhali, den-
förinnan kallade WOTDC-mannen till lek i salongen.

'Musical Chairs', där alla, så gott som, skulle delta. Alltså
även Babu och jag och bauer.

Framme Sajuekhali 18.30, till lodgen där vi satt på sängen
i ena rummet o pratade, Babu o Mause vilade. Jag och
bauer tog promenad i mörkret, sen gick vi till baten
kl 19.30 - en timme innan det var dags för middag. Men
där hade de som sov på baten installerat sig och kollade

på tv. Babu satte sig att prata med medresenärer, medan
jag, Mause o Dawid gick tillbaka till lodgen o rummet, där
jag satt och skrev dagbok för den natten.

Efter middag på baten till sängs. Babu sov hos Mause o
Mattias i natt, bauer Dawid o jag i det andra rummet. Fick
rödelsstickan att röka bort den dåliga doften som kom
in i rummet utifrån, av en tant som blivit gäddfäst
i Mause och som nu på kvällen gav henne en pennan med
hennes gura - Siddhi Saw Baba!

På natten blev Babu gäddadlig - kväptes och fick diarré
tillbringade stor del av natten på toaletten. Det visste jag
dock inget om, Dawid o jag sov gott i vårt rum, utan
nyggnat idag eftersom det inte behövdes.

Jag började förresten läsa på en ny bok, Robinsons/Duttas Tegare-biografi. Mycket intressant viden i förordet, bl.a. om Tagares 'bortglömda' farfar Dwarkanath som samarbetade med britterna och byggde upp en otrolig förmögenhet, tog emot i London som prins Dwarkanath och dog där. Men en del av hans rikedom viledes på opiumhandlet. Och han hade förutom Javasekshoparutrustet en villa i Belgachia där han brukade ta emot utländska gäster och ställa till med storslagna fester.

14 januari:

Hem från Sundarbans, men mycket senare än vad jag hade trott varför alla syskonen Munshi varit på Tala Park på kvällen för att träffa oss men förgäves. Vi kom hem kl 22.30 med taxi från Delhousie Square (BBD Bag). Alla blivit oroliga för oss. Käkade middag och till sängs kl 22.40.

Vi hade en fin dagstur med M/S söderut från Sajneskhali för att besöka den västra delen av Sundarbans, till en station med utsiktstorn som mål. Passerade mycket smala kanaler på vägen. Jag och en mycket nöjd Daniel samt Mattias satt i flera timmar i solsken på taket och njöt utsikten. Såg en krokodil, många apor, kungs-fiskare, vackra vita fåglar mfl.

Farväl till alla trevliga människor på båten, bytte adresser.

14 januari 2001 forts: Sista dagen på Sundarbans-resan och den klart bästa upplevelsemässigt p.g.a. att vi for rulliga små kanaler mellan mangrove-öarna, där en del även levades av någon slags palmliknande löst-träd. Babu dock så svag, lös och viledes mest. Men även socialt bra, blivit som oerhört trevlig stämning i gruppen på tre dagar. Inte minst Babus oerhörda lätthet att lära känna folk spelar in, men alla charmades av barmen

-även om flera påpejade att de var så oerhört låga.
Mane fick vänner, redan på f-m när hon plöjde fram
sin mattelåda för att göra några tal med ekvationen her-
en tråkig tjej som gav i lila blås och ville titta och hjälpa
henne. Och flera andra blev så förtjusta i Mane, bl.a.
en gättvacker tjej från Delhi, psykolog och universitetsläro-
are i Baroda, europeiskt vit, gift med bengalisk kille från Delhi.
Bed tea 6.30 även idag, sen promenerade jag o barnen på
området medan Baba vilade vidare: Såg två hjortar från
utskottstornet och en kuckoldilunge i damnen där man
foder upp södarna. Innan vi skulle resa från Sajnekhali
besökte gruppen museet inne på Margrove-centret, med
intressanta fakta om naturen, faunan och djurlivet
i Sundarbans, men också om människorna som odlat upp
och bebod delar av Sundarbans.

På utposten som var dagens mål fanns ett litet
tempel för de speciella gudarna som tillbeds i området,
Dakshin Ray och Binbibi, och vi hade hoppats på vara
med om puja-ceremonier idag eftersom detta var den
heligaste dagen under den pågående Kumbh Mela i
Allahabad liksom Ganga Sagar Mela, då miljoner from-
me hinduer tar sig ett dopp i den iskalta Ganga-
floden. Men tyvärr skulle man inte ha någon puja

här förrän dagen efter.

F.m. gick alltså genom smala kanaler, men på eftermiddagen blev färden istället på nygdet ljust vatten, på Matlaploden som här är otroligt bred och utgör en del av Bengaliska Viken.

Oerhört imponerande se vällarna som omger de laglätta öarna, med de vackra traditionella bengaliska lekhusen med vishalms-tak där bakom. Och de lågsnoda svarta träbitarna varmför fiske sker med blåa nät, och längs de ljuviga stränderna gör i vattnet kvinnor som drar nät efter sig, fångande guld till jätteriken.

Frukost, lunch o snacks här vi med, liksom en före-

ställning i trollens av en trivlig Calcutta-man och en lek som WBTDG-mannen drog igång - Mördare, Offen o Detektiv. Kul, fast det gick lite trögt.

I övrigt sålades, läste vidare i Tagore-biografim och fann det oerhört intressant att även Buba uppskattade resan trots att vi blev så försenade och rute här till Tale Pak förrän jätterent.

Till Basanti kl 17.15, i land efter ett intensivt färdtagande mellan alla nya vänner. Promenerad genom byn,

trill vore väntade två turistbussar. Massor av tiggare
bar utger oss. Bussen iväg kl 18, på fruktansvärt
dåligt underhållen väg, säkert bland de sämsta landsvägar
som finns i världen. Smal asfaltremsa och dönlid vid en
dålig vägren på var sida så man måste svänga ut på
får varje möte eller omkörning, och asfalten är sönder-
trasad av håll och ofjämnheter som om den inte reparerats
på årtal. Därtill dagtid en väldig trafik av snabb-
körande bussar, lastbilar, rikshor och cykelkörare - de senare
förväntas svänga ut sidan vid det de också gör i sista
sekunden innan bussen dundrar fram. Olycksrisken är
ansesvärd, ändå otroligt sällan olyckor faktiskt sker.
När det händer, och det rapporteras i media i tidningarna
blir konsekvenserna dock förödande. En buss på väg från
Ganga Sagar knackade med en personbil idag - två personer
i bilen omkom.

När på kvällen var trafiken mindre tät, varför det gick
betydligt fortare att köra än i fredags. Men tyvärr skedde
ett missöde, punktering på vänster bakhjul (dubbla däck),
och vi tvingades stanna till i en liten oansenlig by längs
vägen ('bara' 3.000 invånare behövde några nyfiken bybor
via tolkande medresenär-gubbe). Gick smidigt att byta däck,

men tog tillväg över en halvtimme. Av och kallade, stjärn-
himlen så klar. Två te/butiks-skylar, ett på var sida av vägen,
män, idel män, i ett hyfte satt några och spelade kort.
Köpte te till Daniel, 1 rupie. Doktorn från Kenada satt sig
på bänk vid teständ, bredvid äldre muslimsk män. Bad mig
sitta ner jämte, ledde sin arm över min axel och deklarerade
att jag är 'bengali jama'i'.

Bytet av planer, snabbt vidare till Calcutta, där vi ställde
av två Hyderabad-familjer vid Park Circus, några till vid
Maidan och sen fortsatte västen till Dalhousie. Där en
kille från bussen fixade en taxi åt oss som körde
hem till Tale Park.

Barnen nöjda med Sundarbans-resan. Även Buba.

Text och foto: LARS EKLUND